

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

22 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al diviziei de pușcași nr. 28 or. Haricov din 01 octombrie 1944, în cauza penală privindu-l pe

Pancenco Ivan XXXXX, născut în XXXXX, originar din XXXXX.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Tribunalului Militar al diviziei de pușcași nr. 28 or. Haricov din 01 octombrie 1944, Pancenco Ivan a fost condamnat în baza art. 54 – 10 alin. (2) Cod penal al RSSU la 10 ani privațiune de libertate, cu interdicție în drepturi pe termen de 5 ani, fără confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, inculpatul Pancenco Ivan a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că locuind pe teritoriul temporar ocupat de români, a denunțat activiști sovietici și comuniști, a făcut agitație antisovietică, a calomniat conducătorii de partid și a lăudat calitatea vieții sătenilor pe timpul ocupației.

Prin acțiunile sale, inculpatul Pancenco Ivan a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 54 – 10 alin. (2) Cod penal al RSSU, adică *propaganda sau agitația, ce conține chemare la răsturnarea/slăbirea puterii sovietice sau săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare sau fabricarea fie răspândirea literaturii cu același conținut.*

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Pancenco Ivan a declarat că, până la începerea războiului, a activat în calitate de contabil. În timpul evacuării, în luna septembrie a anului 1941, a fost pus la evidență ca militar în rezervă. După retragerea Armatei Roșii, s-a retras și el în satul natal, acolo fiind imediat arestat de autoritățile române. A fost interogat, dar văzând că nu dobândesc informația, peste 17 zile l-au

eliberat. Ulterior, a fost chemat de șeful jandarmeriei române, care din nou a început să-l interogheze cu referire la cetățenii Muntean și Iancovschii. Neobținând din nou nimic, i-a promis că îi va întoarce casa care a fost procurată de el anterior, dacă va reuși să capete informații. Inculpatul i-a promis că va dobândi informații, însă nu avea de gând să o facă. La 12 aprilie 1944, a fost mobilizat în rândurile Armatei Roșii. Nu a făcut agitație antisovietică, iar martorii au dat declarații false împotriva lui.

Circumstanțele incriminate inculpatului Pancenco Ivan au fost confirmate în ședința de judecată prin declarațiile martorilor Macarov Fedot, Goncearov Pantelei și Eldunov Vladimir.

3. Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, prin care, invocând prevederile art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea sentinței, cu încetarea procesului penal în privința lui Pancenco Ivan și reabilitarea lui, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Procurorul General Adjunct invocă faptul că probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 54 – 10 alin. (2) Cod penal al RSSU, propaganda sau agitația, ce conține chemare la răsturnarea/slăbirea puterii sovietice sau săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare sau fabricarea fie răspândirea literaturii cu același conținut, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul Pancenco Ivan ar fi prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS.

Alte probe, cu excepția declarațiilor inculpatului, în dosar nu există.

Totodată a mai indicat că, Pancenco Ivan nu putea fi condamnat pentru exprimarea opiniei față de calitatea vieții în zilele de atunci, cu atât mai mult pentru expunerea unui banc, care nu are decât scopul de ironie și amuzament.

Astfel, procurorul consideră, că condamnarea inculpatului Pancenco Ivan pentru propaganda sau agitația contrarevoluționară, ce conține chemare la răsturnarea/slăbirea puterii sovietice sau săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare sau fabricarea fie răspândirea literaturii cu același conținut, constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul la un proces echitabil. Din acest motiv, hotărârea judecătorească în cauză urmează a fi casată, cu încetarea procesului penal în privința lui Pancenco Ivan în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, întrucât există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

Prin urmare, inculpatul Pancenco Ivan în conformitate cu art. 3 al Legii RM nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitat.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

La 30 decembrie 1992, a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „agitație antisovietică”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, Pancenco Ivan a fost condamnat, prin sentință pentru agitație antisovietică, ce conține chemare la răsturnarea/slăbirea puterii sovietice.

Conform art. 5³ alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Pancenco Ivan în baza art. 54 – 10 alin. (2) Cod penal al RSSU, cu casarea acesteia și în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și cu reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și cu dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, casează sentința Tribunalului Militar al diviziei de pușcași nr. 28 or. Haricov din 01 octombrie 1944, cu încetarea procesului penal în privința lui **Pancenco Ivan XXXXX**, în baza învinuirii pe art. 54 – 10 alin. (2) Cod penal al RSSU, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu art. 3 lit. a) a Legii Republicii Moldova nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **22 septembrie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor